

Voorstel

Datum vergadering: 12 mei 2021
Datum B&W: 4 mei 2021

Portefeuillehouder: Arjan Kraijo
Auteur: Martijn Stortenbeker

Onderwerp:

Omgevingsvisie: Vrijgave voor participatie van De eerste Stap

Voorgesteld besluit:

1. het document 'De eerste Stap' vrij te geven voor participatie
2. de participatie uit te voeren volgens bijgevoegd voorstel

Inleiding

Op 1 januari 2022 treedt de omgevingswet in werking. De omgevingswet bundelt 26 wetten in de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving bestaat volgens de omgevingswet in ieder geval uit: bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed. Daarnaast geeft artikel 1.2 van de omgevingswet aan dat ook activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving onder de omgevingswet vallen. Als gevolgen voor de fysieke leefomgeving worden ook aangemerkt gevolgen voor de mens, voor zover deze wordt of kan worden beïnvloed door of via onderdelen van de fysieke leefomgeving.

Het (maatschappelijke) doel van de omgevingswet wordt in artikel 1.3 van deze wet omschreven als:

"Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

1. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
2. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften."

De omgevingswet kent een aantal kerninstrumenten. Deze instrumenten hebben tot doel de leefomgeving zo optimaal mogelijk te beschermen en te benutten. Een van de kerninstrumenten is de omgevingsvisie. De gemeente is verplicht om voor 31 december 2024 een omgevingsvisie vast te stellen. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving en vormt het afwegingskader voor toekomstige ontwikkelingen. Daarnaast vormt de omgevingsvisie de basis voor het omgevingsplan dat voor 31 december 2029 moet worden vastgesteld.

In 2020 is uw raad geïnformeerd per raadsinformatiebrief over (onder andere) het plan van aanpak Omgevingsvisie. In dit plan van aanpak staan de volgende stappen beschreven om te komen tot een omgevingsvisie:

1. Start van het proces 'Omgevingsvisie'
2. Beleidsinventarisatie
3. Benoemen opgaven
4. Participatief traject
5. Concept Omgevingsvisie
6. Participatief traject

7. Vaststelling.

Het raadsvoorstel dat nu voorligt beschrijft de stappen 1, 2, 3 en 4 zoals die in het plan van aanpak Omgevingsvisie zijn beschreven. Het traject rondom de omgevingswet is een zoektocht. Daarom waren de plannen van aanpak niet in beton gegoten en waren afwijkingen mogelijk. In dat kader is het goed om te benoemen dat aan stap 1 niet de uitvoering is gegeven die in het plan van aanpak staat benoemd. Stap 1 wordt nu tegelijk met stap 4 uitgevoerd.

In het document 'De eerste stap' wordt invulling gegeven aan de stappen 2 en 3 uit het plan van aanpak Omgevingsvisie. Vervolgens zullen stap 1 en 4 in het participatietraject uitgevoerd worden.

Beoogd effect

Door middel van twee participatieronden wordt de samenleving van Alblasserdam gevraagd om na te denken over de toekomst van Alblasserdam. Het doel van deze sessies is om te komen tot een accent op basis waarvan de omgevingsvisie zal worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving en vormt het afwegingskader voor toekomstige ontwikkelingen.

Argumenten

Participatie is een verplicht onderdeel van de omgevingsvisie

Het is een wettelijke verplichting om bij het opstellen van een omgevingsvisie aan participatie te doen. Het vrijgeven van de eerste stap voor participatie is hierin een eerste belangrijke stap.

De eerste stap is een goede, inhoudelijk basis voor participatie

De eerste stap laat stap voor stap zien hoe we zijn gekomen tot de inhoudelijke invulling van de participatie. Als eerste is een overzicht geschetst van de identiteit van de gemeente Alblasserdam. Vervolgens wordt een blik geworpen op de toekomst en wordt het huidige beleidsstelsel beschreven. Verder wordt het kader van de nationale omgevingsvisie en de provinciale omgevingsvisie weergegeven. Op basis van al deze documenten zijn de kernopgaven voor Alblasserdam bepaald. Omdat sommige kernopgaven conflicterend met elkaar zijn en omdat niet aan alle kernopgaven tegelijk invulling kan worden gegeven moeten er prioriteiten gesteld worden. In 5 verschillende accenten (Dorp in de polder, Welvarend dorp, Bedrijvig dijkdorp, Fit en groen dorp in de polder en Groeibriljant) worden verschillende prioriteiten gesteld. De bedoeling is dat uiteindelijk 1 accent wordt gekozen. Op basis van dat accent zal een concept omgevingsvisie worden vastgesteld.

Met deze participatieaanpak weten we wanneer we met wie waarover op welke manier in gesprek willen.

De participatieaanpak geeft antwoord op de belangrijkste participatievragen: Met wie gaan we in gesprek? Waarover gaan we in gesprek? Wanneer gaan we in gesprek? Hoe gaan we in gesprek? Hierdoor kunnen wij goed voorbereid het participatietraject in gaan.

Door de huidige participatieaanpak, zullen bewoners op de belangrijkste punten betrokken worden.

In het participatietraject wordt de samenleving van Alblasserdam gevraagd om zich uit te spreken over de verschillende accenten. Dit zal gebeuren in twee participatieronden. De eerste participatie ronde zal in het teken staan van nadere duiding van de verschillende accenten. Door inwoners hierbij te betrekken, zullen de accenten ook goed aansluiten bij de belevingswereld van de inwoners. De tweede participatieronde, die later plaatsvindt, zal in het teken staan van het kiezen van één accent. Dit is een belangrijk onderdeel bij de uiteindelijke keuze voor een accent.

Met het huidige plan van aanpak, zullen veel verschillende inwoners betrokken worden.

Door de brede communicatie rondom de omgevingsvisie, zullen veel inwoners bedrijven en verenigingen bereikt worden. Zij kunnen vervolgens eenvoudig hun stem laten horen via het participatieplatform OpenStad. Maar we zullen ook inwoners betrekken die wellicht minder snel bij het participatieplatform uitkomen. Zo zullen we langsgaan bij basisscholen, de jongerenraad, bejaardencentra en woonzorgcentra (in hoeverre dit mogelijk is i.v.m. de coronamaatregelen).

Door inwoners, bedrijven en verenigingen te laten stemmen voor een accent, zal de gemeenteraad een goed geïnformeerd besluit kunnen nemen voor een accent.

De gemeenteraad zal in december 2021 uiteindelijk voor één accent voor de omgevingsvisie moeten kiezen. Door inwoners hierin een stem te geven, weet de gemeenteraad waar de belangrijkste voorkeuren van de inwoners liggen. Dit kunt u meenemen in uw besluit zodat er uiteindelijk een breed gedragen omgevingsvisie ligt.

Kanttekeningen

De eerste stap is te abstract en lastig te begrijpen voor inwoner

Mogelijk is de eerste stap te hoog over voor inwoners. Daardoor wordt de samenhang niet gezien. Als gevolg hiervan kijkt men mogelijk teveel naar het eigen belang en te weinig naar het algemeen belang.

De interesse vanuit de samenleving in het participatietraject kan beperkt zijn.

Participatie is een belangrijke eis van de omgevingswet. Toch kan het zijn dat de samenleving onvoldoende interesse heeft in dit onderwerp. Als blijkt dat er geen animo is uit de samenleving zijn er alternatieve scenario's bedacht.

Door de coronamaatregelen bestaat de kans dat fysiek langsgaan bij basisscholen en/of woonzorgcentra niet door kan gaan.

Vanaf september zijn we van plan om langs basisscholen en woonzorgcentra te gaan, zodat mensen daar ook kunnen stemmen voor een accent. Het is nog niet in te schatten hoe de corona situatie dan zal zijn. Maar er is natuurlijk altijd de mogelijkheid om online te stemmen. We zullen dan meer aandacht moeten hebben voor deze groepen zodat ook zij betrokken worden bij het online stemmen.

Door de samenleving te laten stemmen voor een accent, moeten we ook iets met de uitkomst doen.

Dit is uiteraard een voor- en nadeel. Maar het kan uiteindelijk zo zijn dat de samenleving een voorkeur laat zien voor een accent waar (een deel van) de gemeenteraad minder voor voelt.

Financiële informatie

De kosten voor het gehele participatietraject van de omgevingsvisie bedragen € 30.000,- en worden betaald uit het budget Implementatie omgevingswet.

Uitvoering

In de participatieaanpak Omgevingsvisie Alblasterdam (Bijlage 2) wordt het traject om te komen tot een omgevingsvisie opgedeeld in 4 fasen, te weten:

- Fase 1: Inventarisatie huidige beleid & formuleren accenten
- Fase 2: Accent op ambitie Alblasterdam
- Fase 3: Concept omgevingsvisie Alblasterdam
- Fase 4: Vaststelling omgevingsvisie Alblasterdam.

Dit voorstel richt zich voornamelijk op fase 2. Zodra fase 2 is afgerond en er een nieuwe fase wordt opgestart ontvangt uw raad een geactualiseerd voorstel. Voor de uitvoering van de participatie in fase 2 is deze fase in 2 delen geknipt, te weten:

- Fase 2a: Duiding accenten
- Fase 2b: Keuze/stemming voor één accent, als richting voor de omgevingsvisie.

Fase 2a Duiding accenten

Om te komen tot één accent op de ambitie van Alblasterdam als richting/kleur voor de omgevingsvisie, is het eerst van belang om de in de Eerste stap benoemde accenten verder te duiden. Hierbij wordt de samenleving betrokken, met als doel het verduidelijken en verbeteren van de kwaliteit van de kwaliteit van de verschillende accenten. De ruimte voor inbreng is raadplegen. Dat wil

zeggen dat de doelgroepen inbreng kunnen leveren die de gemeente kan gebruiken.
Om deze participatieronde uit te kunnen voeren worden een aantal stappen gezet:

1. Praatplaten

Op basis van de teksten uit de eerste stap worden praatplaten opgesteld. In deze platen komt duidelijk naar voren in welke mate de verschillende thema's/kernopgaven scoren in elk accent.

Het doel van deze praatplaten is voornamelijk het aanwakkeren van een discussie wat dit accent voor de inwoners zou betekenen en welke voor- en nadelen hieraan verbonden zijn. Daarnaast is het belangrijk om te vermelden dat de accenten niet in beton gegoten zijn en dus nog enigszins kunnen worden aangepast. De projectgroep en beleidsambtenaren hebben een meewerkende rol.

2. OpenStad

Om de informatie over de verschillende accenten en de participatie daaromheen helder te communiceren wordt een participatiewebsite opgezet via het opensource participatieplatform OpenStad. Op deze website zal het volgende te vinden zijn:

- Waarom we inwoners betrekken bij dit project
- Wat de participatie globaal inhoudt
- De eerste duiding van de 5 accenten via korte tekst en plaatjes
- De mogelijkheid om deze accenten aan te vullen/te wijzigen via een enquête
- De mogelijkheid om vragen over dit proces te stellen
- Informatie over vervolgstappen en voortgang van dit project
- Aanmeld mogelijkheid voor participatieavonden/directe link naar participatieavonden
- Link naar document Eerste Stap voor geïnteresseerden
- Veel gestelde vragen

3. Opzetten enquête

Om de verschillende accenten verder te duiden wordt een digitale enquête uitgezet op de participatiewebsite en deze onder de publieksgroepen met een meedenkende rol onder de aandacht gebracht

4. Voorbereiden accentencarrousel

Om de kans te geven voor extra verdieping op de accenten en hierover met inwoners door te praten, organiseren we een online accentencarrousel. Wat dit precies inhoudt wordt onder punt 6 beschreven.

5. Communiceren

De website OpenStad is de centrale plek voor informatie over de omgevingsvisie en voor participatie. Op diverse manieren willen we de publieksgroepen bekend maken met het opstellen van de omgevingsvisie, meenemen in het proces en leiden naar OpenStad. Hierin moet papieren communicatie de mensen bereiken die anders digitaal niet bereikt zouden worden.

- Brief/folder/kaart aan alle huishoudens
- Huis-aan-huis krant
- Sociale media gemeente
- Website gemeente
- Gemeentenieuws
- Link in alle e-mail handtekeningen van medewerkers
- Ondernemersbrief

Afhankelijk van het kanaal, willen we in meer of mindere mate over het volgende communiceren:

- Wat is de omgevingswet/-visie
- Waarom het interessant is voor inwoners om hierover mee te denken
- Wat de participatie globaal inhoudt

- Informatie over vervolgstappen en voortgang van dit project
- Verwijzing naar Open Stad voor meer informatie en het daadwerkelijk participeren

6. Accentencarrousel avond

Een andere optie om de accenten te duiden, is het organiseren van een (online) accentencarrousel. De deelnemers worden verdeeld in groepjes van maximaal 10 personen met in iedere groep verschillende belangen aan 'tafel'. Elke X aantal minuten komt er een 'accentdrager' langs die een toelichting geeft op het betreffende accent en (de score op) bijbehorende ambities en thema's. Vervolgens gaat de groep met elkaar in gesprek over wat het accent voor hem/haar betekent.

7. Verwerken input naar nieuwe accenten

De input van de enquête en de accentencarrousel zullen worden verwerkt. Zo wordt de Eerste Stap aangepast, met als belangrijkste aanpassing de vernieuwde accenten. Hierop volgend zullen de veranderingen ook op andere plekken worden doorgevoerd: nieuwe teksten voor accenten op Open Stad, filmpjes met informatie over de nieuwe accenten, aangepaste praatplaten.

Fase 2b Keuze/stemming voor één accent.

De projectgroep verwerkt de opgehaalde input uit fase 2a in definitief geformuleerde accenten, zodat er in fase 2b een keuze gemaakt kan worden voor één accent, in samenspraak met de omgeving. De participatievraag in deze fase luidt als volgt: 'Welk accent past volgens u het beste bij de toekomst van Alblasterdam?' We vragen de publieksgroepen een voorkeursstem uit te brengen. Zij hebben hierbij een adviserende rol (niet bindend voor besluit) richting het bestuur. De gemeenteraad maakt uiteindelijk de keuze voor één accent (rol meebepalen) en dus geen combinatie van accenten.

Om deze participatieronde uit te kunnen voeren worden de volgende stappen gezet:

1. Verder ontwikkelen informatie accenten

In de vorige participatiefase heeft al duiding van de accenten plaatsgevonden. In deze stap moet gezorgd worden dat inwoners genoeg gevoel kunnen krijgen bij de verschillende accenten om daadwerkelijk een keuze te kunnen maken.

2. OpenStad

De nieuwe accenten moeten aangepast worden op de participatiewebsite. Daarnaast moet de mogelijkheid om te stemmen op een accent worden toegevoegd. Dit moet gelijk op de homepage zichtbaar zijn.

3. Communiceren

Deze website is weer de centrale plek voor informatie over de omgevingsvisie en voor participatie. Op verschillende manieren willen we bewoners bekend maken met het opstellen van de omgevingsvisie, meenemen in het proces en leiden naar deze website.

4. Kick-off event voor de stemming

We starten het participatiegesprek in fase 2b met een online kick-off verkiezing. Na een aftrap door de wethouder, lichten we alle vijf mogelijke accenten toe. Hierbij geven we ook meer informatie over de totstandkoming van deze accenten. Vervolgens vragen we de aanwezigen hun voorkeursstem uit te brengen.

5. Groepen bezoeken

Indien in september/oktober weer de mogelijkheid bestaat om ook een aantal fysieke momenten te plannen, dan zouden wij graag de stemming voor de accenten onder de aandacht brengen bij groepen waar deze behoefte wellicht groter is dan bij de gemiddelde inwoner. Denk hierbij aan bejaardenhuizen of woonzorggroepen. Ook zouden wij in deze fase langs willen gaan bij basisscholen. Ook zouden we jongeren willen laten aansluiten door het betrekken van de jongerenraad of wellicht de jongeren bij de Postduif.

6. Ontvangen reacties

Uiteraard geven we betrokkenen die niet aanwezig kunnen zijn bij de kick-off of niet fysiek benaderd

worden ook volop de gelegenheid deel te nemen. De mogelijkheid om te stemmen blijft nog enkele weken beschikbaar en hierover zal uitgebreid gecommuniceerd worden.

7. Uitwerken input

Aan het eind van deze participatieronde hebben we inzichtelijk welk accent op de ambitie de voorkeur heeft van onze betrokken publieksgroepen. Dit zal worden verwerkt in een voorstel naar uw raad.

8. Raad vragen om besluit

De gemeenteraad neemt vervolgens op basis van de resultaten uit fase 2 de beslissing voor één accent als richting voor de omgevingsvisie.

Communicatie

Bij de participatiefase van dit proces is goede communicatie onmisbaar. Afdeling communicatie van de gemeente is direct betrokken bij dit proces. Zie hoofdstuk 3 van de participatieaanpak voor meer informatie over communicatie in dit traject.

Bijlagen

1. Bijlage - De complete Eerste Stap
2. Bijlage - Participatieaanpak SIR

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester